

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LAYPHONE PHANMAHESACK

**HOẠT ĐỘNG KINH TẾ, VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG
NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH KHĂM MUỘN (LÀO)
TỪ NĂM 1947 ĐẾN NĂM 2015**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LAYPHONE PHANMAHESACK

**HOẠT ĐỘNG KINH TẾ, VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG
NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH KHĂM MUỘN (LÀO)
TỪ NĂM 1947 ĐẾN NĂM 2015**

**Chuyên ngành: LỊCH SỬ VIỆT NAM
Mã số: 60.22.03.13**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học: TS. KIM NGỌC THU TRANG

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu: *“Hoạt động kinh tế, văn hóa của cộng đồng người Việt Nam tại tỉnh Khăm Muộn (Lào) từ năm 1947 đến năm 2015”* dưới sự hướng dẫn của TS. Kim Ngọc Thu Trang là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực chưa được công bố.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Layphone PHANMAHESACK

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới người hướng dẫn khoa học - **TS. Kim Ngọc Thu Trang** đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Tôi xin cảm ơn trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên và sự giúp đỡ của các thầy cô giáo khoa Lịch Sử. Chân thành tri ân sự chỉ dẫn và giúp đỡ của Thư viện Quốc gia Việt Nam, cán bộ Thư viện Viện nghiên cứu Đông Nam Á. Xin cảm ơn Thư viện Quốc gia Lào, Hội người Việt Nam tại Khăm Muộn.

Lời cảm ơn cuối cùng, tôi xin gửi tới bạn bè ở Việt Nam, đồng nghiệp nơi tôi công tác và gia đình đã cổ vũ, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngàytháng năm 2016

Tác giả luận văn

Layphone PHANMAHESACK

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các bảng.....	iv
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Đối tượng, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	5
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu.....	6
5. Đóng góp của luận văn.....	7
6. Bố cục luận văn	7
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ TỈNH KHĂM MUỘN (LÀO) VÀ QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT NAM TẠI KHĂM MUỘN	8
1.1. Khái quát về tỉnh Khăm Muộn	8
1.1.1. Lịch sử hành chính.....	8
1.1.2. Vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên.....	9
1.1.3. Các thành phần dân tộc và đơn vị hành chính.	11
1.2. Quá trình người Việt đến Lào và định cư tại tỉnh Khăm Muộn	11
1.2.1. Thời kỳ phong kiến nhà Nguyễn.	12
1.2.2. Thời kỳ Pháp thuộc	14
1.2.3. Thời kỳ sau Pháp thuộc	16
1.2.4. Thời kỳ sau giải phóng và phát triển kinh tế.....	17
1.3. Chính sách của chính phủ Lào đối với cộng đồng người Việt Nam.....	19
Kết luận chương 1	23
Chương 2:HOẠT ĐỘNG KINH TẾ CỦA CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH KHĂM MUỘN TỪ NĂM 1947 ĐẾN NĂM 2015	24

2.1. Nông nghiệp, thủ công nghiệp , công nghiệp	24
2.1.1. Nông nghiệp	24
2.1.2. Thủ công nghiệp	25
2.1.3. Công nghiệp.....	26
2.2. Thương mại và dịch vụ	28
2.2.1. Thương mại	28
2.2.2. Dịch vụ	29
Chương 3: HOẠT ĐỘNG VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TỈNH KHĂM MUỘN TỪ NĂM 1947 ĐẾN NĂM 2015.....	36
3.1. Văn hóa vật chất	36
3.1.1. Ẩm thực	36
3.1.2. Trang phục.....	37
3.1.3. Nhà ở	40
3.2. Văn hóa tinh thần.....	41
3.2.1. Giáo dục bảo tồn bản sắc ngôn ngữ Việt	41
3.2.2. Hôn nhân và gia đình	46
3.2.3. Tang ma	52
3.2.4. Tôn giáo, tín ngưỡng.....	57
KẾT LUẬN	63
TÀI LIỆU THAM KHẢO	65
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Thống kê số người Việt Nam tại Khăm Muộn (2010 – 2015)	18
Bảng 2.1: Số lượng người Việt và cơ cấu nghề nghiệp	33
Bảng 3.1. Thống kê học sinh (2012 – 2015).....	43
Bảng 3.2. Thống kê học sinh (2014 – 2015).....	46
Bảng 3.3. Phụ nữ Việt Nam kết hôn với người Lào (1975 – 1990)	47

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Lào là một quốc gia nằm ở khu vực Đông Nam Á, có lịch sử và văn hóa lâu đời, có truyền thống yêu nước sâu sắc và tinh thần đoàn kết với các nước trong khu vực cũng như các nước yêu hòa bình trên thế giới.

Với 2.067 km đường biên giới chung, Việt Nam - Lào là hai nước láng giềng anh em gần gũi, có mối quan hệ chặt chẽ nhiều mặt trong quá khứ cũng như trong hiện tại, có nhiều nét tương đồng về điều kiện tự nhiên và văn hóa. Nhân dân hai nước có truyền thống đoàn kết hữu nghị lâu đời. Trong tiến trình phát triển lịch sử, một bộ phận người Việt Nam đã di cư tới Lào làm ăn sinh sống. Sự thân thiết, tính cởi mở của người Lào đã tạo điều kiện cho bộ phận cư dân người Việt hội nhập và trở thành một bộ phận của xã hội Lào. Cùng với người Lào, người Việt đã đóng góp nhiều mặt cho sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước Lào. Đồng thời, họ cũng đóng vai trò quan trọng, là cầu nối thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị Việt – Lào ngày càng tốt đẹp hơn.

Năm 1975, cuộc kháng chiến chống Mỹ anh dũng của nhân dân Việt Nam và Lào giành thắng lợi trọn vẹn. Việt Nam và Lào bước vào thời kỳ xây dựng và phát triển đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Phù hợp với xu thế quốc tế hóa, toàn cầu hóa hiện nay, cùng với quá trình phát triển kinh tế - xã hội, Lào thực hiện chính sách mở rộng hợp tác quốc tế, tạo điều kiện cho nước ngoài vào đầu tư tại Lào. Trong bối cảnh đó, Lào đã nhận được sự ủng hộ và giúp đỡ từ Việt Nam. Người Việt đến Lào, làm ăn và sinh sống bằng nhiều nghề khác nhau từ Bắc Lào đến Nam Lào. Có thể nói rằng: *“Bất cứ tỉnh nào ở Lào đều nhìn thấy bạn Việt Nam”*.

Khăm Muộn là một tỉnh nằm ở Trung Lào và là nơi có khá đông người Việt cư trú, có những gia đình người Việt đã trải qua bảy thế hệ sinh sống tại đây. Vì thế, Lào đã trở thành tổ quốc thứ hai của họ. Trong quá trình cộng cư ở

Lào, người Việt đã tạo nên một cộng đồng với hoạt động kinh tế - văn hóa mang những nét đặc trưng riêng.

Hiện nay, giới khoa học nghiên cứu về Lào chủ yếu quan tâm đến lịch sử đấu tranh giành độc lập hoặc chú trọng đến mối quan hệ ngoại giao Việt – Lào trong lịch sử, những nghiên cứu về hoạt động kinh tế - văn hóa của người Việt tại Lào và giao thoa văn hóa Việt – Lào nói chung, ở tỉnh Khăm Muộn nói riêng còn ít được quan tâm nghiên cứu. Vì vậy, việc nghiên cứu về hoạt động kinh tế, văn hóa của cộng đồng người Việt tại tỉnh Khăm Muộn (Lào) từ năm 1947 đến năm 2015 không chỉ làm rõ về quá trình di cư và hình thành cộng đồng người Việt ở Khăm Muộn (Lào) mà quan trọng hơn là đi sâu nghiên cứu về hoạt động kinh tế, văn hóa của người Việt tại đây, góp phần làm rõ sự giao thoa văn hóa Việt – Lào, từ đó rút ra những bài học kinh nghiệm mang tính chất tham khảo nhằm thúc đẩy quan hệ hữu nghị hợp tác Việt – Lào ngày càng bền vững hơn.

Những vấn đề đặt ra trên đây là cơ sở để chúng tôi chọn **“Hoạt động kinh tế, văn hóa của cộng đồng người Việt tại tỉnh Khăm Muộn (Lào) từ năm 1947 đến năm 2015”** làm đề tài luận văn thạc sĩ của mình với hi vọng sẽ góp phần làm sáng tỏ những khía cạnh đặt ra ở trên.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Vấn đề người Việt và hoạt động kinh tế, văn hóa của người Việt tại Lào đã được đề cập trong một số công trình nghiên cứu, ở những mức độ và khía cạnh khác nhau.

2.1. Các tác giả Việt Nam

Với tư cách là nước láng giềng gần gũi, các nhà khoa học Việt Nam đã có những công trình nghiên cứu về Lào nhiều phương diện. Tuy nhiên, số lượng các công trình nói chung chưa nhiều và cho đến nay chưa có một công trình chuyên khảo nào về hoạt động kinh tế - văn hóa của cộng đồng người Việt